1843. № 154.

# ARNHEMSCHE COURANT.

... prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* ... weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dings*..., *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is ƒ 5 ... de drie maanden.

**ZONDAG 6 AUGUSTUS.**

De prijs der Advertentiën is, van één ... regels ƒ 1.00, en voor elken regel daarboven ... centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

## ... hervatting van de zitting der Tweede Kamer.

... Tweede Kamer heeft eenigen tijd van hare werkzaamheden uitgerust en komt morgen weder ... ander. Die rust zal haar, hopen wij, nieuwe ... gegeven hebben; zij zal die in het overige ... zitting zeer behoeven, want ontwerpen van ... hoogste belang van den staat zullen aan hare ... lissing onderworpen worden. Zij zal geroepen worden om bewijzen te geven, of zij even krachtig ... weten te handelen, als zij bij haar antwoord ... de troonrede sprak. In de eerste dagen na de ... ping der beruchte conversie-wet scheen het, dat de Kamer over hare eigene stoutheid verbaasd was; nu meer tot zich zelve gekomen, zal zij zich ... over deze hare verbazing verwonderen en ... gevat hebben, om, op denzelfden weg voortgaande, den dank des lands te behalen.

Vereenvoudiging van bestuur was de eisch, met welken de Kamer hare zitting begon. Bij de in december voorgedragene begrooting, schenen de ministers nog geenszins van de noodzakelijkheid dier bezuiniging en vereenvoudiging overtuigd. De Kamer had wel eens meer, dachten zij, krachtig gesproken; maar was, wanneer het op handelen ... achterlijk gebleven. Men kon dus wel wat wagen. En men waagde ook werkelijk veel. Men bood eene begrooting aan, welke van die vereenvoudiging geenerlei sporen droeg, zelfs de kosten van het eigenlijk bureau-wezen waren, bij sommige departementen, vermeerderd. De geschiedenis der vorige tweejarige begrooting had bewezen, hoe weinig de Kamer te vreezen was, wanneer het op de stemming aankwam. Men had bergen van bezwarigheden in de afdeelingen hooren opperen, men had de begrooting onaannemelijk genoemd; verscheidene leden verklaarden zelfs tegen het eerste hoofdstuk, het huis des konings, te zullen stemmen; dewijl zij de grondslagen der begrooting in het algemeen niet konden goedkeuren. En wat ... er nu van al die krachtige betuigingen, ... leidde nu die tegenstand? De berg baarde eene muis. Toen het eerste hoofdstuk aangenomen werd, handelden allen, op een lid na, den heer VAN HECKEREN, alsof bij de begrooting de heilzaamste beginselen gevolgd waren. Men nam alles aan, behalve de begrooting van buitenlandsche zaken, welke men echter later, nadat daarin *pro forma* enkele veranderingen gebragt waren, mede goedkeurde. Door zoodanige inconsequentiën, door zoodanige flaauwhartigheid benadeelt de Kamer zich in de publieke opinie zoozeer, dat jaren van ... mannelijk verstandig gedrag ter naauwernood den indruk daarvan zullen kunnen uitwisschen; dat het nog lang, nadat zij meer oordeel en onafhankelijkheid bewezen zal hebben, het verwijt ... zal, dat men tegen haar door hen, die met haar ontevreden zullen zijn, zal hooren aanvoeren. Haar vroeger gedrag zal het haar onmogelijk gemaakt hebben, zich daartegen te verdedigen.

Lang echter was het tijd, dat hare woorden en handelingen overeenstemden, dat zij de zaken zuiver, buiten allen invloed van vreemde omstandigheden, beschouwde. Zoo er iets in staat is, om haar daartoe op te wekken, het moet vooral de moeijelijke toestand zijn, waarin het land zich bevindt. Zouden wij in dezen verkeeren, indien de voorgangers der Staten-Generaal hunnen pligt vervuld hadden? indien zij, onafhankelijk van elken invloed van buiten, de zaak alleen beschouwd hadden? De afstemming van de wet op de conversie was de eerste stap op eenen beteren weg. Zij zij niet de laatste.

De benaauwdheid voor die afstemming heeft de ministers bewogen om te beproeven, of zij de aanneming dier wet ook nog voor de belofte van eene bezuiniging van twaalf tonnen gouds op 1844 en van achttien op 1845 zouden kunnen koopen. Ongelukkig verloren zij hun geld, zonder daarvoor iets in plaats te verwerven. Het schijnt, dat men geene nieuwe begrooting, maar slechts eene, overeenkomstig die belofte, gewijzigde zal aanbieden. Men vergete de vroegere bekentenis der ministers, van zoo veel meer gevraagd te hebben dan zij behoefden, niet en handele gelijk met dezulken voegt.

Luiden de geruchten waar, zoo zal de Kamer geroepen worden, om te beslissen of de belasting op de erfenissen in de regte lijn, welke zij, zeer korte maanden geleden, vrij eenstemmig onregtvaardig, onstaatkundig, onzedelijk noemde, nu door enkel tijdsverloop van onregtvaardig, regtvaardig, van onstaatkundig, staatkundig, van onzedelijk, zedelijk zal geworden zijn.

Men kent de groote bekwaamheden en de liefde voor de grondwet van den heer VAN HALL. Hij stelt zich voor, schijnt het, aan de Kamer daarvan nieuwe staaltjes te geven. Als volkomen juist en passende, als een bewijs zijner wijsgeerige beschouwing der grondwet, zal hij voorstellen, om, hetgeen deze tot stelligen regel maakt, tot eene zeldzame uitzondering te verheffen. Wanneer een ander jegens ons onregt pleegt, zoo wil hij, dat, niet de dader alleen, maar ook degeen, die daarvan het slagtoffer is, er de schade van dragen zal. Zullen de Staten-Generaal even veel eerbied voor de grondwet hebben, even oordeelkundige en billijke bepalingen vaststellen?

Wij hebben zoo lang in eenen tijd van overgang verkeerd, dat het tijd wordt te bewerken, dat men, eindelijk, tot eenen vasten en geregelden voet gerake. Voor een groot gedeelte hangt dit van de Staten-Generaal af. Ieder oogenblik vertoef is een stap verder van den weg. De vrienden zelfs van den heer ROCHUSSEN, welke in dezen onfeilbaarheid meenden gevonden te hebben, zijn nu door zijn vertrek weder geheel vrije mannen geworden en zullen, hopen wij, tot eene meer waardige houding der Kamer, gelijk onze toestand die ernstig vordert, medewerken.

## Buitenlandsche berigten.

### TURKIJE.

*Smirna*, *30 juli*. De uitrustingen en het werven van troepen worden door de Porte met denzelfden ijver voortgezet, en het doel, waarom deze kostbare zamentrekking van zoo aanzienlijke strijdkrachten plaats vindt, wordt door de opgegevene verklaringen nog raadselachtiger. Zoo vindt thans een gerucht geloof, hetwelk de grootste bezorgdheid voor de toekomst van Turkije verwekt. De Porte moet in haren nood geen minder doel hebben, dan zich van de onmetelijke rijkdommen meester te maken, welke de moskeeën en soortgelijke stichtingen in alle deelen des rijks bezitten; zulk een stap zou natuurlijk allerwege het fanatismus der geloovigen ontvlammen, en de sultan zou groote kracht behoeven, om zich in dien storm staande te houden. De zaak is te gewigtig, om er voorbarige gissingen over te opperen; in ieder geval zal het gerucht alleen reeds veel bijdragen om het Turksche rijk te schokken.

*Semlin*, *20 juli*. Gisteren namiddag is de post uit Konstantinopel met de aangename tijding hier aangekomen, dat de ten tweede male tot vorst van Servië gekozen *Alexander Kara-Georgewitsch* door de hooge porte, onder goedkeuring van het Russisch gezantschap te Konstantinopel in zijne waardigheid bekrachtigd is.

### DUITSCHLAND.

*Leipzig*, *29 juli*. Heden werden al de redacteurs der hier in Leipzig uitkomende dagbladen bijeengeroepen, en hun van wege de regering verklaard, dat deze zich genoodzaakt zag, terstond de verleende concessie in te trekken aan ieder, die voortging zijn blad op onbetamelijken toon en in een geest van oppositie te schrijven.

### PRUISSEN.

*Berlijn*, *26 juli*. De spoorweg van Berlijn naar Anholt maakt zeer goede zaken; het divident voor het eerste halve jaar van 1843 moet reeds 11 pCt bedragen, en in de eerste 17 dagen dezer maand heeft de maatschappij reeds 40,000 thaler ontvangen.

— De *Rhein-en-Mosel-Zeitung* deelt de volgende eigehandige verklaring des konings mede: »Ik zou het mij toegekomen berigt der ergerlijke tooneelen, welke bij het zoogenaamde feestmaal te Dusseldorf den 4den dezer plaats vonden, naauwelijks eenige opmerkzaamheid waard hebben geacht, ware het niet, dat verscheidene ambtenaren aan de hun toegekomen uitnoodiging gevolg hadden gegeven. De miskende goede bedoeling, welke hen hierbij geleid heeft, en welke daaruit gebleken is, dat zij het feestmaal terstond bij het eerste blijk eener verwerpelijke strekking verlaten hebben, laak ik geenzins, en geef hun deswege mijne goedkeuring te kennen. Deze gebeurtenis heeft op nieuw het verkeerde van soortgelijke demonstratiën in het helderste licht geplaatst. Dezelve zijn slechts in staat gerucht te maken, zonder eenigen invloed op de zaak, op mijne besluiten of op den gang mijner regering te kunnen uitoefenen. Des te meer is het derhalve mijn wil, dat mijne ambtenaren zich met dergelijke manifestatiën niet inlaten en er niet toe bijdragen, om aan dezelve eene onverdiende beteekenis te geven, of in het geval geraken, wanneer derzelver ware aard te voorschijn komt, door hunne tegenwoordigheid de waardigheid der regering te compromitteren. Sansouci 18 juli 1843. (get.) *Fredrik Willem*.

Men meldt uit Spiers, dat de Rhijn, welke gedurende den laatsten tijd steeds eene aanzienlijke hoogte had, in de laatste dagen nog meer is gewassen, zoodat de uiterwaarden aan zijne oevers overstroomd zijn. Daardoor moet aanzienlijke schade aan de voortbrenselen des lands zijn veroorzaakt.

### FRANKRIJK.

*Parijs*, *2 juli*. Zie hier wederom de gisteren avond door den *Messager* medegedeelde depêches en een

uittreksel van het daarop gevolgd artikel van de *Débats* van heden morgen.

*Bayonne*, *31 juli.* Het bombardement van Sevilië is den 22sten krachtdadig voortgezet geworden. De schade is ontzettend. Den 23sten heeft men het vuur gestaakt. Er was een parlementair verschenen. *Espartero* en *van Halen* bevonden zich dien dag nog voor de muren der stad.

De van Madrid naar Andalusië afgezonden magt bestaat uit 16 bataillons, 600 ruiters en eenige batterijen.

*Bayonne*, *1 augustus.* De hertog *van Baylen* is tot provisionelen voogd over de koningin benoemd.

Het stadsbestuur van Madrid is door het ministerie veranderd; de heer *Domenech* is eerste alcade, de heer *Madoz* tweede.

— De dagbladen van Madrid roepen wraak over *Espartero*, wegens het bombarderen van Seviliën; maar terwijl hij tegen Seviliën woedt, laat hij den hem zoo noodigen tijd tot zijnen aftogt onherroepelijk voorbij gaan. De tijding van het overgaan van Madrid, vliegt naar al de uiterste punten van Spanje en kan den 26sten, uiterlijk den 27sten, Kadix bereiken. De regent schandvlekt zich voor altijd, door dit bombardement. Het is niet voor Seviliën, het is in Madrid, dat hij zich had behooren te vertoonen. Overwonnen, maar zonder dat eenige verfoeijelijke daad van geweldenarij op hem drukte, had hij, in het belang van den openbaren vrede, op eene edele wijze afstand kunnen doen, en voor zich en de zijnen eervolle voorwaarden kunnen bedingen; maar het is als een gelukzoeker, dat hij schijnt te willen eindigen.

*Parijs*, *3 aug. Telegrafische depêches:*

*Bayonne*, *1 aug.* Het bombardement van Sevilië duurde den 25sten des morgens nog voort. De stad betoonde steeds vele kordaatheid. — Het gouvernement heeft den 30sten een manifest uitgevaardigd, strekkende om deszelfs wettigheid te bewijzen, en de aanstaande bijeenroeping der cortes aan te kondigen. — De tijdingen van Saragossa van 28 en 29 juli, maken volstrekt geene melding van eene reactie, welke den 26sten in die stad zoude plaats gegrepen hebben. — De brigade-generaal *Ametler* had denzelfden dag eene bevredigende proclamatie uitgevaardigd. De civiele plaats-kommandant had zijn ontslag genomen, en de municipaliteit had hare toetreding tot het provisoire gouvernement van Madrid geproclameerd.

*Perpignan*, *1 aug.* De junta van openbaar welzijn te Valencia heeft het ministerie van *Lopez*, als voorloopig gouvernement, erkend. — Te Barcelona was den 30sten juli niets nieuws.

— Uit Madrid wordt dd. 27 juli het volgende geschreven.

De benoeming van den hertog *de Baylen* tot voogd over de jonge koningin doet zien, dat het provisionele gouvernement de verantwoordelijkheid niet op zich wil nemen van eenen maatregel, waardoor het tijdstip van de meerderjarigheid H. M. zoude worden vervroegd; dit is eene zaak, welke de cortes zullen hebben te beslissen.

— Men gelooft algemeen, dat Sevilla den 25sten ontzet zal zijn geworden. *Concha* moest omstreeks dien tijd voor de wallen dier stad aankomen en genoegzaam op hetzelfde oogenblik kan daar ook de tijding der overgaaf van Madrid zijn ontvangen.

Eene zekere partij, waarvan *el Eco del Commercio* de tolk is, betoont zich niet tevreden, dat men den infant don *Fr. de Paula* niet tot voogd der koningin heeft gekozen. H. M. heeft heden hare gewone wandeling gehouden. De hoofdstad is zeer rustig.

— De door den graaf *de Castellane* te Parijs nieuw opgerigte academie van dames bevindt zich in groote verlegenheid, wegens de keuze eener voorzitster. Men had bepaald, dat het oudste lid deze eer zou genieten, maar geene der medeleden wil iets van haren ouderdom weten. Eindelijk schreef men aan madame *Dudevant*, (*George Sand*) met verzoek den presidialen stoel in te nemen; deze liet, echter, melden, dat zij reeds was afgereisd.

## Ingezonden stukken.

### Korte aanmerkingen en losse gedachten, met betrekking tot staatkundig-financiële onderwerpen.

(*Vervolg van no. 148.*)

Staatslieden van eene bekrompene denkwijze, ongaarne ziende, dat iemand buiten hen zich met de bevordering der belangen van het algemeen bezig houdt, mogen door eene in het oog loopende verwaarloozing der hedendaags zoo gewigtige wetenschap der staatshuishoudkunde, juist in landen, welke een overwegend belang bij de ontwikkeling dier wetenschap hebben, van derzelver beoefening willen afschikken, — vele, welken het niet aan aanleg en lust tot de studie ontbreekt, worden daardoor inderdaad afgeschrikt. — Wanneer met de beoefening van eenige wetenschap of kunst noch materiëel voordeel, noch het vooruitzigt op de dankbare erkentenis der bewindvoerderen of der menigte vergezeld gaat, zoo zullen slechts de weinigen haar getrouw blijven, welke óf eenen onwederstaanbaren hang daartoe gevoelen, óf van het nut hunner pogingen doordrongen, in het eigen gevoel, in den bijval van enkele voortreffelijke mannen in de hoop op eenen onpartijdigen en verlichten nazaat hun loon vinden.

---

Dat overigens zoo wel de regering, als de Kamers in het publiek geschriften van staatshuishoudelijken of financiëlen aard, met een zeker wantrouwen, om niet te zeggen, met vooringenomenheid ontvangen, is een natuurlijk gevolg der zeer te betreuren daadzaak, dat zoo vele onbevoegden zich met allerlei financiële onderwerpen bezig houden. Hoe vele onbekookte plannen worden niet in ver uitgedeide memoriën aan de autoriteiten aangeboden; hoe vele in dagbladen en brochures uitgekreten, en door den eenen of anderen gedienstigen vriend, of in zoogenaamde ingezonden stukken, waarvan de plannenmaker de kosten van insertie betaalt, toegejuicht. Over genees- of scheepsbouwkunde treedt bezwaarlijk iemand als schrijver in het openbaar op, die niet ten minste met de organisatie van het dierlijke ligchaam, of met de bestanddeelen van een schip en de vereischten om het gevaarte boven den waterspiegel te houden, wèl bekend is. Doch politiek en financiën zijn onderwerpen, waarvan velen, omdat zij soms een dagblad hebben in handen genomen, of met eenigen staatsman of financier toevallig in aanraking waren gekomen, kennis vermeenen te bezitten. Zóó was het voor vijftig jaren, toen de *politische Zinngiesser* met veel bijval op het tooneel werd gebragt; zóó is het heden. Op welke zotheden hebben niet, vooral in de laatste jaren, zulke financiers de Kamers in Nederland vergast! De eene beveelt, als een eenvoudig redmiddel aan, om twee maal honderd en twintig duizend aandeelen, elk van duizend gulden, zonder rente, uit te geven, waartoe, volgens hem, onder de gegoede en vaderlandsche ingezetenen, meer koopers dan noodig zullen gevonden worden. Misschien zal hij, gelijk een, in ministeriëlen geest geschreven, artikel in der tijd zeer gepast aanmerkte, anders daarover denken, na te hebben ondervonden, dat, onder dezelfde gegoede en vaderlandsche ingezetenen, geene twee honderd en twintig te vinden waren, die zijn voortreffelijk geschrift voor eenige stuivers wilden koopen. Een ander — van wien men niet kan weten, of hij meer tot de denkbeelden van SAY, of wel tot die van RICARDO overhelt, vermits beiden even onbekend en onverstaanbaar zijn voor den goeden man, die moeite genoeg heeft, eene courant in zijne moedertaal te lezen en zijnen naam te teekenen, — deze geleerde dan, na, bij alle gelegenheden, met de ergens afgeluisterde woorden »verligting der grondbezitters" of »meerder bezwaar »der vermogens *en portefeuille*" geschermd te hebben, laat eene tabel vervaardigen, waarbij alle percelen van het land in zekere klassen verdeeld en deze zoodanig bezwaard zijn, dat niet alleen het geheele bedrag der staatsuitgaven daardoor volkomen gedekt, maar, door eene geringe wijziging, ook in elke buitengewone uitgaaf voorzien kan worden! Aan de uitvoerbaarheid van het plan mag niet worden getwijfeld, al rees het bedrag der staatsuitgaven ook hooger dan de opbrengst van alle percelen! — Weder eene andere wil de kleinigheid van vijf honderd millioenen gulden papieren munt doen daarstellen en den staat de rente daarvan doen genieten. Het plan steunt op de onwaardeerbare ontdekking, dat het voordeeliger is, rente te trekken, dan uit te keeren. En hoe zoude men, verrukt door de schitterende uitkomsten van zulk overheerlijk denkbeeld, zich om de bijzonderheden bekreunen? Wat komt het daarop aan, dat niemand de fraaije papieren munt, in stede van edel metaal, zal willen aannemen, wanneer men niet (gelijk voor kassiers-papier, bank-biljetten, coupons, enz.) op elk oogenblik specie daarvoor kan verkrijgen? Wat komt het daarop aan, dat, indien door de gelijktijdige oprigting van eenige hulpkas, tot de verwisseling tegen geld, gelegenheid gegeven wordt, dat deze hulpkas zeer spoe-
dig hare bestemming niet meer zoude kunnen
vullen, vermits de groote overstrooming van de
met een het geld vertegenwoordigend papier, o
mijdelijk den uitvoer van alle edele metalen zou
gevolge hebben? Of wil men ook dezen ui
verbieden? Wil men een papier als *gedwongen*
*taalmiddel* daarstellen? Wij zouden dan juist he
gendeel doen dier wèlbeheerde Staten, welke
papier-valuta als eene voortdurende ramp beschouwen
zich de grootste opofferingen hebben getroost, om de
door eene geregelde valuta in edel metaal te vervangen
Waar het op de bevordering van 's lands geldelijke b
langen aankomt, mag voorzeker elk, die zich daart
geroepen gevoelt, zijne stem uitbrengen; maar, aan
andere zijde, mag niet slechts van gepensioneerde o
cieren, maar ook van koekebakkers en oude bees
vellen-bewerkers, en, over het algemeen, van all
die zich met 's rijks financiën bemoeijen, met re
gevorderd worden, dat hunne *»tot 's lands reddin*
bij de regering, of de Kamers, ingeleverde of door d
druk bekend gemaakte plannen, niet tegen het
zond menschenverstand aandruischen en niet on
alle, ook de gunstigste omstandigheden, volstrekt o
uitvoerbaar zijn.

---

Opdat papieren munt, waarvoor elk oogenblik
klinkende geld kan gevraagd worden, in omloop b
ve, moet de uitgever, staat, bank of particulier
geaccrediteerd zijn en zoodanig vertrouwen inboe
men, als doorgaans slechts langzaam verkregen wor
Dan het vertrouwen alléén is niet toereikende.
uitgegeven massa papier, welke voor de oogenblik
lijke houders even goed is als geld, mag ook
verband met het aanwezige edel metaal, niet bu
evenredigheid zijn met de uitgebreidheid der beho
aan het circulerende medium. Wanneer de stad Ham
burg, in plaats van eene leening van veertig millio
mark banco aan te gaan, voor hetzelfde, of een m
grooter bedrag, papieren munt uitgegeven en op
daar te stellen gebouwen, alsmede alle eigendomm
en inkomen van stad en staat gefundeerd had, zoo zou
wel niemand de soliditeit van het papieren geld hebb
in twijfel getrokken; doch, de vermeerdering der vo
handen betalingsmiddelen met zoo vele millioenen zou
spoedig eene zoodanige ruimte derzelve en eene
levendige vraag naar wissels en effecten van allen a
te weeg gebragt hebben, dat de groothandelaar vo
deel daarbij moest vinden, zilver naar andere pla
sen te zenden. Dit zoude, — ondersteld, de papie
munt had, ten gevolge van eene overeenkomst met
bank, bij haar tegen zilver kunnen verwisseld wo
den, — zoo lang geduurd hebben, totdat ook
laatste stuk zilver uit de bank gehaald en weggez
den ware geweest. Maar ook dan nog zou de ma
van aanwezig geld — bestaande uit de het geld ve
tegenwoordigende stukjes papier — te groot gewe
zijn voor de behoefte van den Hamburger groot-
klein-handel; ook dan nog zoude het rekening ge
ven hebben, geld naar andere, minder ruim voorzie
plaatsen te zenden. Dan er was geen geld — metaal
meer. Men zou het papier, hoe solide ook gefunde
dan met verlies, en in oogenblikken, waar specie na
elders *moest* verzonden worden, met een ontzette
verlies verkocht hebben. Dus een van beiden;
de Hamburger regering had de ingezetenen moe
dwingen, om bij alle betalingen het papier voor
volle waarde aan te nemen, gelijk — om niet
aan de Fransche assignatiën en mandaten te herin
ren — Engeland, Oostenrijk en Rusland in het
vigste van den oorlog deden; — dan ware den ha
van Hamburg een oneindig zwaarder slag dan d
den brand der stad toegevoegd geworden; of,
aanneming der papieren munt was facultatief; —
zoude, bij de uitgifte van zoodanig groote som,
mand hetzelve langer dan voor een oogenblik in h
den genomen hebben. Dit voorbeeld is ook op e
anderen staat toepasselijk. Steeds zal de onmog
heid, om de aanvrage naar klinkende munt op
duur te bevredigen, het onvermijdelijke gevolg
wanneer door de uitgifte van eene groote mas
pieren munt de wezenlijke behoefte aan munt
overschreden wordt. Deze overweging schijnt de
sische regering genoopt te hebben, om geen ge
geven aan het verzoek van eenige groote hande
den, de massa der papieren munt te vergro
waartoe de inwisseling der oude papieren roebel
gen de nieuwe zoogenaamde staats-crediet-biljet
schoonste gelegenheid aanbood. Rusland heeft
begrepen, zich liever de opofferingen, aan een
aanzienlijke geldleening buiten 's lands verbonden

moeten getroosten, dan zich van dit gemakkelijke, doch hoogst gevaarlijke, middel te bedienen.

---

Hoe paradox het schijnen moge, is het nogtans waarheid, dat, hoe grooter de massa van eenig publiek effect — wèl te onderscheiden van papieren munt — is, te hooger deszelfs beursprijs zijn zal, mits slechts voor de prompte betaling der rente gezorgd zij. Dit heeft onderscheidene redenen. In de eerste plaats zullen de omzettingen in een effect, waarvan eene zeer aanzienlijke som in vele handen gekomen is, veelvuldiger zijn dan in een ander, waarvan slechts weinig bestaat. De gemakkelijkheid nu van koopen en verkoopen, aan dagelijksche omzettingen gepaard, zet steeds aan het effect eene verhoogde waarde bij. Eene uitgebreide schuld of een publiek effect, waarbij vele duizenden in den staat een overwegend belang hebben, is minder aan eenigen inbreuk op de daaraan verbonden regten blootgesteld, dan eene schuld of een effect, waarbij slechts weinigen [illegible] zijn. Van eene aanzienlijke schuld komen, op geregelde tijdstippen, ook aanzienlijke sommen voor interest in omloop, welke, veelal weder in schuldbrieven van dezelfde soort belegd wordende, de concurrentie van koopers vermeerderen en eene rijzing in den beursprijs te weeg brengen. Zoo heeft, gedurende eene reeks van jaren, de prijs der 2½ pCt. nationale schuld, in de maanden januari en juli, kort na de betaling der rente, zich met eene zekere regelmatigheid telkens verbeterd. Worden de houders van eene matige of geringe schuld met de aflossing van het kapitaal of eventuële vermindering van rente bedreigd, zoo kunnen de te ontvangen gelden op velerlei andere wijzen vruchtbaar door hen worden aangelegd. Bedraagt daarentegen de schuld honderde millioenen en de staat kan, behoorlijk gewaarborgd tegen den eersten aandrang, de aflossing aanbieden, zoo zullen zich de schuldeischers aan elke voorwaarde moeten onderwerpen. De houders der Engelsche consols zouden [illegible] zwaarlijk gelegenheid hebben, het kapitaal hunner schuldvordering, ten beloope van omstreeks tien duizend millioen gulden, op eenige andere wijze te beleggen, wanneer de staat ze met aflossing bedreigde en [illegible] eenige honderd millioen gulden, met behulp der bank of van aanzienlijke kapitalisten, inderdaad af te lossen, de waarde van het geld ter beurze nagenoeg op nul bragt. De uitgebreidheid eener staatsschuld, hoe weinig wenschelijk dan ook in anderen opzigte, is derhalve, mits niet gestadig nieuwe leeningen [illegible] hebben, niet alleen geen beletsel, maar [illegible] bevordert veeleer de allengsche prijsverhooging, alsmede de vermindering in den standaard van rente.

---

In de meeste staten van Europa, en zelfs van Amerika, leveren thans de effecten ten laste van den staat en van groote steden eenen minderen interest op, dan de prijs van het geld in den handel is, omdat niet slechts met de geldbelegging in publieke effecten geenerlei moeite gepaard gaat; maar deze daarenboven onderscheidene gemakkelijkheden en geriefelijkheden aanbiedt, welke bij elke andere wijze van geldbelegging min of meer gemist worden. Nederland verkeert [illegible] deze in eenen exceptionelen toestand. Daar betaalt de staat eenen veel hoogeren interest dan de particulieren [illegible]; dáár ontmoeten zich de beide uitersten; de laagste standaard van rente tegen solied handelspapier, en de hoogste standaard van rente voor de effecten van den staat. Zoodra deze exceptionele, even vernederende als nadeelige, gesteldheid ophoudt, zoodra de Nederlandsche staat niet onder billijkere, maar ook slechts onder dezelfde voorwaarden, als de Nederlandsche solide particulier geld zal kunnen vinden, zal ook de verlegenheid in 's lands financiën ophouden.

---

Er is geen land in de wereld, dat in al, wat financiële zaken betreft, betrekkelijk meer hulpbronnen heeft, dan Nederland. De Amsterdamsche geldmarkt [illegible] en is in groote mate ook thans nog [illegible], waartoe de meeste staten in tijden van verlegenheid en nood toevlugt nemen. Wat ook andere landen mogen voortbrengen, — in Nederland groeit, als het ware, het geld; niet het onvruchtbare metaal, dat, den grond met moeite ontwrongen, nimmer terugkeert, maar het nuttiger metaal, dat het bezit van voortreffelijke koloniën, de beschikking over onmetelijke kapitalen en de nijvere geest der bevolking gestadig op nieuw aanbrengt. Wanneer de financiën van zulk een land dermate verachterd zijn, en deszelfs crediet dermate tot in de grondzuilen geschokt is, dat door velen aan de toekomst gewanhoopt wordt, en dit alles zonder dat er meer dan ééne buitengewone gebeurtenis in den loop van het vierde eener eeuw heeft plaats gehad, moet men dan niet twijfelen aan de kunde en het doorzigt der mannen, die aan het hoofd van zaken geplaatst geweest zijn?

---

Wanneer Nederland het geluk had, de opperste leiding van deszelfs financiën, gedurende slechts vijf jaren, aan eenen man toevertrouwd te zien van doorwrochte kunde, van rijpe ondervinding en van diepe inzigten, en die, waar het daarop aankomt, zonder zich in waaghalzige proefstukken in te laten, groote geniale denkbeelden met geestkracht wist ten uitvoer te brengen, zoo zoude het crediet van Nederland zich herstellen, deszelfs publieke effecten zouden geene mindere waarde hebben dan die der meeste andere staten; de staat zoude alle met eene hooge rente bezwaarde schulden kunnen aflossen, zoodoende millioenen op de uitgaven besparen; hij zoude, niet honderde millioenen, maar eene matige som, op soliede grondslagen gevestigde crediet-cassa-biljetten kunnen in omloop brengen en, hetgeen meer is, in omloop houden, daardoor tevens rente uitwinnen; door den verminderden standaard van rente de belangen van grondeigenaren schragen, de ontginning van woeste gronden en de daarstelling van gebouwen bevorderen, aan den handel en de verschillende takken van nijverheid kapitalen toevoeren, de inkomsten der schatkist verhoogen. De financiële zaken van Nederland zijn te vergelijken bij een uitgebreid corps voortreffelijke troepen, die echter, ook in de voordeeligste positie, niet veel zullen kunnen uitrigten zonder een bekwaam en energisch opperhoofd.

---

Nimmer heeft het algemeene vermogen in zulken omvang toegenomen als in onzen tijd; nimmer werd de grond en bodem van onzen aardbol, tot zelfs in voorheen ongekende streken, zoo zeer geëxploiteerd; nimmer hebben de menschen zich zoo zeer daarop toegelegd, om door kunstrijke bewerking aan de grondstoffen eene verhoogde waarde te verschaffen. Men zoude verbaasd staan over de uitkomsten, wanneer men kon opsporen, hoeveel het vermogen der ingezetenen van ons werelddeel in een enkel jaar van vrede aangroeit. Hoe daarmede in verband brengen de vrij algemeene klagten over den druk van den tijd, de *malaise*, waarover men zich in onderscheidene landen bezwaart? Zou deze niet grootendeels ontstaan, doordien de aanwas van vermogen geenzins met zekere gelijkmatigheid over de bevolking verdeeld wordt, maar in de handen van een betrekkelijk gering aantal kapitalisten vloeit, aan welke het algemeen dus al meer en meer cijnsbaar wordt? Het is de taak der wetgeving om, zoo mogelijk, quarantaine op te rigten tegen deze pest van onzen tijd, die wel eens voor de geheele maatschappij allergevaarlijkst zoude kunnen worden.

---

De bergwerken van Rusland hebben, volgens officiële opgaven, in de laatste zeven en twintig jaren, 292 millioen Roebels (meer dan vijfhonderd en vijftig millioen gulden Ned. Courant) goud en zilver opgeleverd, waarmede nationale rijkdom van het Russische rijk vermeerderd is. Doch van alle grondstoffen, welke de menschelijke vlijt aan het aardrijk ontwringt, zijn de edele metalen de onvruchtbaarste. Slechts een matig gedeelte daarvan wordt anders dan tot munten bewerkt, en zelfs de bewerking verhoogt de oorspronkelijke waarde slechts in eene matige evenredigheid, terwijl andere grondstoffen, het ijzer, bij voorbeeld, door kunstvaardige bewerking eene honderd- of duizendvoudige waarde verkrijgen. Om tot een duidelijk denkbeeld te komen, hoeveel meer de nijverheid tot den aanwas van het algemeene vermogen bijdraagt, overwege men, dat de werkzaamheid der looijers en schoenmakers in één jaar de waarde der huiden, door haar eene veranderde gedaante te geven, meer verhoogt, dan de bergwerken van Rusland en van al het overige Europa in vijftig jaren hebben opgebragt.

---

In gelijke mate, als de standaard van rente (*die Kapital-Gewinnsttaxe*) daalt, zal ook de cijnsbaarheid der nijvere klassen jegens de kapitalisten, welke thans, voornamelijk uit hoofde der door het algemeen te dragen staatsschulden, zoo zwaar drukt, eene verzachting ondergaan. Met regt mogen de kapitalisten de bescherming van den staat overal inroepen, waar het de handhaving *van hun bezit* betreft; doch de staat zoude tegen de welbegrepene belangen van het algemeen handelen, door ook te zorgen, dat zij hoogen interest van hun kapitaal trekken. Wanneer door eenen zamenloop van omstandigheden de opbrengst der kapitalen in eenig land van Europa tot veertig of vijftig pCt. mogt klimen, dan zouden vele bezitters van een vermogen van tien of vijftien duizend gulden renteniers beginnen te worden, want de levensbehoeften, die men zich voor het grootste gedeelte ook van elders kan verschaffen, zouden geenzins in evenredigheid van de rente rijzen. Ware het niet omgekeerd veel beter, dat ook hij, die honderd duizend gulden bezit, door eenen matigen standaard van rente gedwongen wierd, om in stede van tot het luilekkerleven van den rentenier te vervallen, werkzaam lid der maatschappij te blijven? Het kan niet dikwerf genoeg herhaald en der wetgeving als een punt van het uiterste gewigt ter overweging aanbevolen worden. Alles hangt in onzen tijd van de opbrengst der kapitalen af. Is deze laag, zoo zullen woeste gronden ontgind, waterplassen tot vruchtbaar land gemaakt, dorpen en steden uitgebreid en verfraaid, op plaatsen, gelukkig gelegen voor den landbouw of handel, nieuwe dorpen en steden aangelegd, verbeterde middelen van communicatie daargesteld, allerhande fabrijken en andere ondernemingen bevorderd, handelsbetrekkingen met de verwijderdste streken van den aardbol aangeknoopt, een algemeene geest van werkzaamheid en bedrijvigheid bevorderd worden. Alle landen zijn nog voor aanmerkelijke uitbreiding van cultuur, industrie en handel vatbaar. Wat speciaal Nederland betreft, daar is gebrek noch aan kapitalen, noch aan handen, maar de kapitalen, gewoon aan de hooge rente, welke de staat den geldschieter bewilligt, versmaden de hulp der werkzame handen, en den tot werk genegen armen ontbreekt het kapitaal. Bij eene vermindering van den algemeenen standaard van rente, zullen de geldhouders toegeeflijker moeten worden, en mogt het verbroken evenwigt niet allengs kunnen worden hersteld, zoo zal ten minste de klove niet al wijder en wijder worden.

---

Sedert vijftien jaren werd in Nederland meermalen eene vermindering in de rente der staats-schuld beproefd, doch nimmer is eenige soortgelijke maatregel met groote staatkundige oogmerken beraamd. Steeds was het voorname of uitsluitende doel, op eene verbloemde wijze nieuwe geldleeningen te negociëren. Zoo was het in 1830. Dertig millioen gulden 3½ pCt. schuldbekentenissen werden daargesteld, doch de aflossing van eene geëvenredigde som met eene hoogere rente bezwaarde schuldbrieven staat nog te wachten, en zoude waarschijnlijk ook zonder de belangrijke gebeurtenissen van 1830 niet zeer spoedig plaats gehad hebben. Niet beter was het in 1836. Door hersenschimmige plannen en berekeningen misleid, schiep men eene kolossale vier pCt. schuld, zoogenaamd ten laste van 's rijks overzeesche bezittingen, en realiseerde aanvankelijk een gedeelte daarvan; doch wel verre van andere schulden met hoogen intrest daartegen in te trekken, werd integendeel naauwelijks één jaar later tot de uitgifte van vijf pCt., zoogenaamde Oost-Indische schuld besloten en het pas geboren vier in een vijf pCts. effect geconverteerd. Nu onlangs beproefde de groote financier der negentiende eeuw — de voortreffelijke staatsman, die zoo veel tot onvergankelijken luister van Nederland heeft bijgedragen, 's rijks financiën in eenen zoo bloeijenden staat aan zijnen opvolger heeft overgedaan en, in zijne hooge wijsheid, Nederlands welvaart afhankelijk achtende van de onschatbare betrekking met eenen Franschen bankier en eene Brusselsche maatschappij, thans ook buiten 's lands, met de algemeen erkende belangeloosheid, ten dezen einde ijverig werkzaam blijft; — dus ook deze groote staatsman legde zich op eene conversie toe; doch in stede van tot belangrijke staatshuishoudkundige uitkomsten te leiden, zoude integendeel de aanneming en verwezenlijking der buitensporige ontwerpen, welke nog versch in ieders geheugen zijn, de oplossing van eene voor de maatschappij hoogst gewigtige staatkundige opgaaf voor eene lange reeks van jaren onmogelijk gemaakt, derhalve, tot zelfs de hoop op eene afdoende verbetering vernietigd hebben. Afstand van een aanzienlijk eigendom van den staat — de schuldvordering op Belgie — en wel tegen eenen, betrekkelijk lagen, ja, bespottelijken prijs, alsmede daarstelling van nieuwe schuld, was ook hier de voorname bedoeling, waarvoor men echter niet ruiterlijk durft uitkomen. Doch het geheim was niet zóó wel verborgen, of de Kamer en het publiek hebben het

ontdekt, en het ontwerp, en den maker, naar waarde behandeld.

Men weet, dat over de hoogste staatkundige belangen van Oostenrijk, niet altijd te Weenen, maar soms ook te Königsmark of op den Johannisberg wordt beslist, wanneer de grijze Duitsche staatsman zich naar een van deze zijner goederen begeeft en van de vertegenwoordigers der magtigste vorsten van Europa vergezeld wordt. Zoo schijnt thans het gelukkige Nederland, ten minste wat de financiën betreft, zijnen huis-, hof- en staats-kanselier te bezitten, die invloed genoeg heeft om, zelfs van den zetel zijner magt verwijderd, de vertegenwoordigers der *financiële* mogendheden van Europa om zich heen te verzamelen. — Gelijk elke parodie, heeft dit ééne koddige, doch ook eene ernstige zijde. Een arme komediant, die op een van de kleine tooneelen der Fransche hoofdstad zijn best doet om de manieren van den grooten keizer na te bootsen, prikkelt onzen lachlust; doch zal bij menigen aanschouwer ook ernstige gewaarwordingen verwekken. Hoe dit zij, — het is in meer dan één opzigt te wenschen, dat de minister van financiën in den kabinetsraad ernstigst daarop aandringe, dat de in den Haag begonnen financiële kunstenarijen en goochelarijen niet buiten 's lands voortgezet worden, en dat de minister van buitenlandsche zaken aan alle aan zijn departement verbondene ambtenaren ten sterkste aanbevele, zich niet met zaken te bemoeijen, welke buiten hunnen werkingskring gelegen zijn. In eenen constitutionelen staat moeten de werkzaamheden der verschillende departementen scherp afgebakend blijven, zoo niet de ministeriële verantwoordelijkheid tot eene ijdele klank worden zal. De Tweede Kamer, welke laatstelijk getoond heeft, tegen alle financiële kwakzalverijen op hare hoede te zijn, zal voorzeker den nieuwen minister gereedelijk ondersteunen, wanneer zijne bemoeijingen, om zulke kwakzalverijen en verwarringen voor te komen, hetgeen gansch niet onmogelijk is, eenigen wederstand mogten ontmoeten.

Door, zonder aanzien van persoon, stand en betrekking, ruiterlijk de waarheid te zeggen en gemoedelijk tegen alle valstrikken te waarschuwen, steeds en overal, waar het te pas komt, berokkent men zich, vooral in financiële zaken, veel vijandschap bij het mede-geslacht. Doch hij is niet waardig, als publicist eenen zekeren invloed op de maatschappelijke betrekkingen uit te oefenen, die zich door kleingeestige, persoonlijke overwegingen laat leiden.

## *Correspondentie.*

Het ongeteekende stuk, onlangs bij de redactie ontvangen uit Rotterdam, handelende over de benoeming van den tegenwoordigen stads- heel- en vroedmeester te Tiel; en eene uitnoodiging behelzende voor het vestigen van nieuwe doctoren aldaar, is haar voorgekomen met geene al te goede bedoeling geschreven te zijn en wordt daarom niet in de *Arnhemsche Courant* opgenomen.

## Burgerlijke Stand.

TE ARNHEM:

*Van 28 juli tot en met 4 aug.*

*Gehuwd:* B. van de Poll met J. de Vree. — J. Willems met A. Engelen.

*Bevallen:* G. Huberts, geb. Werff, D. — T. H. J. C. Jansen, geb. van Reeken, D. — M. E. C. van Groin, geb. Langlois, D. — W. Thomassen, geb. Metsen, D. — J. E. Baars, geb. Wouters, D. — W. Jansen, geb Derksen, Z. — C. J. Evers, geb. Versteeg, Z. — M. C. op 't Eijnde, geb. Verpoorten, D. — D. Wullings, geb. Gerritsen, Z. — J. Thijssen, geb. Jansen, D. — A. J. Roestenburg, geb. Stulmeijer, Z. — E. Wildenbeest, geb. Paauwen, D. — W. Bruens, geb. Zwette, Z. — C. Witjes, geb. Derksen, Z.

*Overleden:* L. W. de Winkel, 4 m. — A. Hendriks, 13 j. 4 m. — S. Nusman, 42 j. 10 m. — A. H. Driessen, weduwe van J. Eshuis, 57 j. — Doodgeb. Z. van H. L. Schlee en A. Ewes.

TE NIJMEGEN.

*Gehuwd:* W. Kellendonck met M. Gerrits. — J. van Cleef met A. Bosman. — J. van Asten met P. E. Oderkerken. — G. Raaijmakers met G. Meijer. — D. Elsevier met J. Renaul.

*Bevallen:* C. Krens, geb. Borstel, Z. — B. E. Reijnen, geb. Tissot van Patot, D. — H. Bastiaens, geb. Giele, Z. — G. Schmidt, geb. Mertz, D. — S. W. Hubert, geb. Rentrop, Z. — M. E. Roukens, geb. Adriaanze, Z. — M. G. Hoogboom, geb. Hammen, D. — E. Liefrink, geb. Hoxxel, Z. — M. C. Wouters, geb. Bumer, Z.

*Overleden:* P. Mientjes, 2 j. — H. Knoops, 75 j. — N. Wellen, 67 j. — P. H. van Essen, 46 j. — H. A. Schroeder, 5 m. — M. Reijnen, 1 m. — G. W. Smits, 12 j.

TE ZUTPHEN:

*Gehuwd:* J. E. Philipsen met A. J. Jansen. — J. F. Wieliek met W. H. Kappelle. — P. J. Dekker met M. Nijmans.

*Bevallen:* E. J. Bucker, geb Holtman, D. — A. L. Hamburg, geb. Snijer, Z. — J. Polak, geb. Meijer, Z. — A. Bokslag, geb. Bast. D. — A. Hissink, geb. Meuleman, D — G. H. Ensing, geb. Verbagen, Z.

*Overleden:* Doodgeb. Z. van P. Evekink. — Doodgeb. Z. van A. van Son — A. van Hulst, 22 j. — J. C. Cuntz, 7 j. 6 m. — Doodgeb. Z. van G. Haverskamp. — J. H. Beck, 8 w.

TE TIEL:

*Gehuwd:* J. Woerdenbagt met A. M. van Aelst.
*Bevallen:* C. Hickendorff, geb. Mulders, D.
*Overleden:* Geene.

## Advertentiën.



## Marktprijzen.

*Arnhem*, 4 augustus 1843.

*Oude Weit* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Nieuwe W[eit] f* 8.50 tot *f* 9.25; *Rogge* van *f* 7.50 tot *f* 8.25; [*Boekweit*] van *f* 7.50 tot *f* 0.00; *Garst* van *f* 4.50 tot *f* 4.75; [*Hollandsche*] *Haver* van *f* 0.00 tot *f* 00.00; *Voerhaver* van [*f* …] tot *f* 3.40; *Witte Boonen* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; [*Bruine*] *Boonen* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Graauwe Erwten* van *f* 00.00; *Groene Erwten* van *f* 0.00 tot *f* 00.00; [*Kookbare*] *Erwten* van *f* 0.00 tot *f* 0.00; *Koolzaad* van *f* [..] *f* 10.15; *Aveelzaad* van *f* 0.00 tot *f* 00.00; *Kla[ver]* van *f* 00.00 tot *f* 00.00; *Nieuwe Aardappelen* van [*f* …] *f* 1.50; *Boter* van *f* 0.50 tot *f* 0.55 het pond.

## Waterhoogte te Arnhem.

Den 5 Aug. 3 El 2 Palm 7 duim; gew. 0 Duim; ge[…]


Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdr[ukker]